

Rok 1894.

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część LXXI. — Wydana i rozesłana dnia 3. października 1894.

(Zawiera Nr. 193.)

193.

**Obwieszczenie Ministerstwa obrony krajowej z d. 15. września 1894,
o zmianie w części I. Przepisów tyczących się
służby wojskowej.**

W porozumieniu z c. k. wspólnem Ministerstwem wojny uchyla się, począwszy od dnia 1. listopada 1894 postanowienia § 66go, punkt 4, G, c I. części Przepisów o służbie wojskowej (rozporządzenie c. k. Ministerstwa obrony krajowej z dnia 15. kwietnia 1889, Dz. u. p. Nr. 45) a §. 65 tychże Przepisów zmienia się jak następuje:

Udowodnienie egzaminem uzdolnienia naukowego.

1. Kto swoje uzdolnienie naukowe do służby ochotniczej jednoroczej w stanie wojskowym (§. 64 : 1 c Przepisów wojskowych) chce udowodnić egzaminem, winien prośbę o przypuszczenie go do egzaminu podać do tej komendy terytorialnej wojskowej, w której okręgu leży miejsce jego stałego pobytu.

Do prośby, która równie jak załączki jest wolna od stępła, dołączyć należy metrykę chrztu lub urodzenia i świadectwo tożsamości osoby według wzoru 16 części I. Przepisów o służbie wojskowej przez Władzę administracyjną lub policyjną miejsca pobytu wygotowane.

W prośbach podać należy, w jakim języku aspirant pragnie składać egzamin i który język obrąza drugi język (§. 66 : 4 A Przepisów wojskowych część I).

2. Egzamina kwalifikacyjne odbywać się będą w stosunkach normalnych u każdej komendy terytorialnej wojskowej, w której siedzibie znajduje się szkoła średnia.

Ze względu na ilość aspirantów zgłaszających się do egzaminu i na stosunki językowe, może być także ustanowionych kilka komisji.

Jeżeli w obszarze komendy terytorialnej wojskowej znajdują się szkoły średnie z innym językiem wykładowym niż ten, który jest zaprowadzony w szkołach średnich znajdujących się w siedzibie komendy terytorialnej wojskowej, ustanowić należy w miarę potrzeby komisje egzaminacyjne także w tych większych miastach garnizonowych, które są siedzibą jednej z wzmiankowanych szkół średnich, mających inny język wykładowy.

Poza obrębem siedziby komendy terytorialnej wojskowej ustanowić należy potrzebne komisje egzaminacyjne także w tym razie, gdy szkoły średniej tamże wcale niema.

3. Przypuszczanie do zdawania egzaminu po dniu 1. marca tego roku, w którym kandydat kończy 21. rok życia lub po dokonanem wzięcia do wojska jest bez wyjątku zakazane.

Aspirantów przypuszczonych do egzaminu przeznaczać będzie komenda terytorialna wojskowa

do odpowiedniej komisji egzaminacyjnej obszaru terytorialnego wojskowego ze względu na języki jakie umieją.

4. Potrzebne zarządzenia pod względem składu komisji egzaminacyjnych, wydaje komenda terytorialna wojskowa w porozumieniu z Władzą administracyjną krajową.

Komisja egzaminacyjna składa się:

- a) z oficera sztabowego korpusu sztabu głównego lub etatu wojska;
- b) z trzech profesorów szkół średnich, a mianowicie, o ile to jest możliwe, z dwóch profesorów gimnazjów wyższych i jednego profesora szkół realnych;
- c) z trzech oficerów czynnych, — z których jednym, o ile to jest potrzebne, może być lekarz wojskowy, — obszaru terytorialnego, z wyłączeniem tych, którzy są odkomenderowani do zakładów wychowawczych i naukowych wojskowych.

Profesorów szkół średnich wyznacza Władza administracyjna krajowa na dwuletni okres urzędowania.

Przy wyborze profesorów mieć należy względ na to, żeby z każdego przedmiotu mógł egzaminować profesor zawodowy. Z oficerów najmniej dwaj powinni być biegli w głównym języku. Nadto pomiędzy oficerami znajdować się powinni tacy, którzy posiadają wybrany przez aspiranta drugi język.

Wszyscy członkowie wyżej wymienieni mają prawo głosowania.

5. Egzamina odbywają się zwyczajnie w trzeci poniedziałek każdego miesiąca, z wyjątkiem sierpnia, w którym nie odbywają się żadne egzaminy.

Jeżeli aspirantów jest więcej, egzamina mogą odbywać się dalej w dniach bezpośrednio następujących, dopóki się nie skończą.

6. Zanim się egzamin rozpocznie, każdy aspirant winien udowodnić, że złożył taksę egzaminacyjną w kwocie dwanaście złotych, którą rozdziela się równo między profesorów szkół średnich, mających udział w egzaminie.

Taksę egzaminacyjną złożyć należy w kasie rządowej, którą Władza krajowa przeznaczy. Po upływie każdego miesiąca, Władze krajowe asygnują sumę złożonych taks egzaminacyjnych a dyrektorowie zakładów naukowych uwiadamiają interesowanych profesorów szkół średnich o asygnowaniu takowej.

Taksę zapłaconą zwraca się tylko w takim przypadku, jeżeli aspirant cofnął się od egzaminu, zanim się komisja egzaminacyjna zebrała.

7. Rozciągłość egzaminu określona jest w §. 66 Przepisów o służbie wojskowej części I. Zdaje się go po części piśmiennie, po części ustnie.

Egzamin piśmienny obejmuje języki i matematykę. Zadania wybierają profesorowie zawodowi za zgodą innych członków komisji egzaminacyjnej.

Egzamin piśmienny jest klauzurowy i odbywa się pod dozorem profesora zawodowego i oficera.

Do wypracowania zadania z języka głównego wyznaczyć należy aspirantowi trzy godziny, do zadania piśmiennego z drugiego języka dwie godziny a do zadania matematycznego trzy godziny.

Do zadania z języka głównego nie wolno używać żadnych środków pomocniczych. Do zadania z drugiego języka wolno używać słownika tego języka a do zadania matematycznego wolno używać tablic logarytmowych. Za używanie innych środków pomocniczych i za usiłowane podejście daje się z odnośnego przedmiotu notę „niedostateczną“.

Egzamin ustny, który rozpoczyna się ma w dniu po egzaminie piśmiennym, obejmuje wszystkie przedmioty. Aspirantów wywoływać należy na tym egzaminie do każdego przedmiotu pojedynczo lub grupami po trzech i egzaminuje się w obecności całej komisji.

Do zadawania pytań na egzaminie upoważnieni są profesorowie a mianowicie każdy z przedmiotów, do których jest wyznaczony. Innym członkom komisji służy także prawo zadawania pytań, o ile uznały to za potrzebne do osądzenia aspiranta.

Aspiranci winni na egzaminie udowodnić, że umieją także trudniejsze części pojedynczych przedmiotów a względnie te, które wykładane są w wyższych klasach szkół średnich.

Wypracowania piśmienne, które przeglądać mają wszyscy członkowie komisji, jakież ustne odpowiedzi aspiranta oceniane być winny najprzód przez każdego członka komisji samodzielnie z zastosowaniem następujących not:

„Celującco“, jeżeli kandydat umie zasady i cały materiał naukowy a wiadomości swoje wygłasza nienagannie bez pomocy egzaminatora.

„Bardzo dobrze“, jeżeli umie zasady i cały materiał naukowy a wiadomości swoje wygłasza bez szczególnej pomocy egzaminatora.

„Dobrze“, jeżeli zna i rozumie zasady tutaj większą część materiału naukowego a wiadomości swoje wygłasza z małą pomocą egzaminatora.

„Dostatecznie“, jeżeli zna i rozumie zasady i najważniejszą część materiału naukowego a wiadomości swoje wygłasza z odpowiednią pomocą egzaminatora.

„Niedostatecznie“, jeżeli się chwieje w pojmovaniu zasad a wiadomości jego są bezładne i pełne braków.

Sądy poszczególne z każdego przedmiotu należy codziennie po zamknięciu egzaminu i oddaleniu się aspirantów ująć większością głosów w sąd ogólny, wyrażając go jedną z not powyższych.

Jeżeli członek komisyi nie może wydać sądu co do pewnego przedmiotu egzaminu, w takim razie większość innych członków komisyi ustanawia klasyfikację. W razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego, gdyby zaś tenże wstrzymał się od głosowania, głos profesora zawodowego.

8. Według przepisanego wzoru wygotować należy protokół wyniku egzaminu.

Wynik ostateczny egzaminu wyrazić należy orzeczeniami: „uzdolniony“ lub „nieuzdolniony“.

Orzeczenie „uzdolniony“ przyznaje się, jeżeli aspirant uzyskał ze wszystkich przedmiotów notę przynajmniej „dostatecznie“.

Jeżeli aspirant w skutek uchwały wydanej bądź jednogłośnie bądź większością głosów, otrzymał choćby tylko z jednego przedmiotu notę: „niedostatecznie“, klasyfikacja ostateczna wyrażona będzie ma orzeczeniem „nie uzdolniony“.

Aspirantowi wydać należy niezwłocznie po skończeniu się egzaminu wyciąg z protokołu egzaminacyjnego.

Odwołanie się od uchwały komisyi egzaminacyjnej nie jest dopuszczalne.

9. Aspiranci, którzy tylko z jednego przedmiotu otrzymali notę „niedostatecznie“, mogą ponowić egzamin z tego przedmiotu po upływie trzech miesięcy.

Ci, którzy z dwóch lub więcej przedmiotów otrzymali notę „niedostatecznie“, jakoteż ci, którzy w ciągu egzaminu odstąpili, lub poprawiając po trzech miesiącach egzamin z jednego przedmiotu, nie odpowiedzieli wymaganiom, mogą egzamin kwalifikacyjny ponowić dopiero po upływie całego roku. W przypadkach takich ponawia się egzamin ze wszystkich przedmiotów.

Aspiranci, którzy ze wszystkich przedmiotów otrzymali notę „niedostatecznie“, mogą ponowić egzamin kwalifikacyjny tylko w przypadkach na szczególnie względzie zasługujących i to dopiero po upływie całego roku. Pozwolenie do tego daje c. k. Ministerstwo obrony krajowej w porozumieniu z c. i k. wspólnem Ministerstwem wojny.

Ponowienie egzaminu czy to z jednego przedmiotu, czy ze wszystkich przedmiotów nie może nastąpić w takim razie, jeżeli aspiranta wzięto tymczasem do wojska lub jeżeli tenże miałby ponowić egzamin po dniu pierwszym marca tego roku, w którym kończy 21 rok życia.

Egzamin ponawiać należy bezwarunkowo u tej samej komendy, u której zdawano pierwszy egzamin.

10. Komendy terytorialne wojskowe winny bezpośrednio po zamknięciu każdego egzaminu powadać innym komendom terytorialnym wojskowym nazwiska aspirantów, którzy egzaminu kwalifikacyjnego nie zdali lub przed końcem egzaminu odstąpili.

Aspirantów tych zapisywać należy we właściwym rejestrze razem z własnymi aspirantami tej samej kategorii.

Welsersheimb r. w.

C. i k. (komenda terytorialna wojskowa)

(Do Nr. 20585/4535 IIa z roku 1894. — Dziennik rozporządzeń dla c. k. obrony krajowej Nr. 39.)

Wzór.

Komisja egzaminacyjna dla aspirantów do służby ochotniczej jednoroczej.

Protokół egzaminu

odbytego w miesiącu . . . . . 189 . z aspirantami do służby ochotniczej jednoroczej.

		Dzień egzaminu																									
		Aspiranta							Klasyfikacja							Uwaga											
		nazwisko		przynależności		wykształcenie przygotowawcze		język główny		drugi język		geografia		historya		historya natural.		fizyka		chemia		matematyka		uzdolniony		nie uzdolniony	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		

Zamknięto w . . . . . dnia . . . . . 189 .

Podpisy
członków komisji egzaminacyjnej,

Uwaga: 1. Języki tak główny jak i drugi każdego aspiranta podać należy we właściwej rubryce klasyfikacji.
 2. Jeżeli kandydat cofnie się w ciągu egzaminu, nadmienić o tem należy w rubryce 17.
 3. Format papieru A.